

Yttrande över förslag till strategi för ökad användning av solex [ER2016:16], samt förslag till heltäckande solexstatistik [ER2016:20]

Energimyndigheten redovisar i rapport oktober 2016 förslag på strategi för ökad användning av solex. Enligt uppdraget ska Energimyndigheten analysera hur solex ska kunna bidra till att Sverige på sikt ska ha 100 procent förnybar energi och föreslå en strategi för hur användningen av solex ska kunna öka. Dessutom ska Energimyndigheten redovisa förslag på hur en heltäckande statistik ska kunna tas fram för produktionen av solex.

Inledande synpunkter

Konsekvenserna av befintliga och föreslagna stöd för dagens och framtidens elsystem har inte analyserats på ett tillfredsställande sätt. Stöden bör vara utformade utifrån ett energisystemperspektiv så att de på ett kostnadseffektivt sätt i så hög grad som möjligt bidrar till att nå målet om helt förnybar elproduktion 2040. Drivkraften att vara självförsörjande på el på byggnadsnivå bör inte få styra analysen och utformningen av styrmedlen.

Sverige har ett stort eleffektbehov vintertid. Under år 2014 varierade effektbehovet i Sverige mellan cirka 8 500 och 25 000 MW. Det behövs mer förnybar elproduktion särskilt när effektbehovet är stort. Det kan vara produktion från vindkraft, vattenkraft, biokraftvärme och industriellt mottryck. Tillkommande förnybar elproduktion behöver ha tillräckligt många produktionstimmar för att det ska vara ekonomiskt att bygga nya produktionsanläggningar.

Med introduktionen av vind- och solkraft ändras förutsättningarna för elsystemets drift och balansering på flera sätt. Bland annat kommer vind- och solkraftverken, på grund av sina mycket låga rörliga kostnader, att producera och leverera el till marknaden så snart som vinden blåser och/eller solen skiner. Vid en given elförbrukning leder detta till en motsvarande mindre produktion från övrig kraftproduktion. Detta påverkar de ekonomiska förutsättningarna för såväl befintlig som ny elproduktion. Det bör därför utredas ytterligare hur en mer storskalig ökning av solex påverkar förutsättningarna för övrig förnybar elproduktion.

Målgruppsanpassning och harmonisering av regelverk

Energimyndigheten föreslår att små anläggningar på högst 68 kW som byggs från och med 2020 inte ska omfattas av elcertifikatsystemet. Länsstyrelsen stöder förslaget att mindre anläggningar ej bör ingå i elcertifikatsystemet. Det bör dock utredas vid vilken maximal effekt anläggningen ej ska omfattas av elcertifikatsystemet. Föreslagen effekt på 68 kW är relativt hög. Företag och andra organisationer som bygger större anläggningar kan ej tillgodoräkna sig solROT och kan därför missgynnas av förslaget. Elcertifikatsystemet kan uppfattas som komplicerat för privatpersoner och mindre företag. Det bör vara mer kostnadseffektivt att enbart stora producenter av förnybar el ingår i elcertifikatsystemet. Som alternativt stöd bör solROT vara ändamålsenligt. En fördel med solROT är att det kan bidra till ökad sysselsättning inom solenergiindustrin.

Statistik för uppföljning

Länsstyrelsen tillstyrker förslagen i kapitel 5.1.2. Länsstyrelserna är i sitt arbete med att leda och samordna det regionala energi- och klimatarbetet beroende av tillförlitlig energistatistik för att kunna följa upp arbetet på regional nivå och stödja kommunerna i det lokala uppföljningsarbetet. Kan statistiken utvecklas genom att använda tjänstehubben och få bättre data på lokal och regional nivå är det en fördel.

Utveckling inom batterilagring och efterfrågefleksibilitet

I oktober 2016 infördes ett investeringsstöd för batterilager. Stödet riktar sig till privatpersoner. Energimyndigheten menar på att det finns goda förutsättningar att samlokalisera batterilager med solceller och att solceller och batterilager gynnar varandra både privatekonomiskt och i ett större systemperspektiv.

Länsstyrelsen instämmer i att den privata konsumtionen kan stimuleras genom att erhålla upp till 60 procent stöd för batterilager men att det finns större frågetecken gällande de långsiktiga effekterna av en sådan stödåtgärd. Den elproduktion som en fastighetsägare ej använder själv kan levereras ut på elnätet och användas av någon annan. Elproduktionen kommer till direkt nytta utan ett kostsamt batterilager. Som Energimyndigheten påpekar behövs mer forskning kring solcellsutbyggnad i lokal- och regionnät särskilt avseende koppling mot smarta elnät. Länsstyrelsen anser att det ger mer kunskap att rikta stöden för energilagring i enskilda byggnader till forskningsprojekt. Inom forskningsprojekt kan det vara lämpligt att ge investeringsstöd till såväl privata fastighetsägare som övriga. Ett geografiskt avgränsat forskningsprojekt gör det möjligt att på ett mer systematiskt vis utvärdera vilken nytta batterilager som är placerade i enskilda byggnader kan ha i ett elsystem.

Ett stort batterilager inom ett elnät bör kunna ge en större systemnytta. I ett lokalt elnät med förnybara och intermittenta kraftkällor kan ett större batterilager vara av stort värde genom att då finns möjlighet att optimera den totala driften i elnätet.

Information och kunskapshöjning

Förslagen om information och kunskapshöjning med bl.a. en informationsplattform är i sak bra. De regionala initiativ som sker inom området bör dock tas tillvara. I Västernorrland driver Energikontoret Västernorrland projektet SOLEY som syftar till att ta fram solkartor för länets samtliga kommuner. Det bör utredas hur regionala insatser kan samverka med en nationell informationsplattform.

Beslut i detta ärende har fattats av Länsråd Ylva Aller efter föredragning av energi- och klimatstrateg Mats Bäck. I ärendet har Daniel Gustafsson enhetschef och Ann-Charlotte Larsson handläggare bostadsfrågor deltagit.

Ylva Aller
Länsråd

Mats Bäck
Energi- och klimatstrateg